

Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlarda uğurla təmsil olunur

Cənubi Qafqaz regionunda lider dövlət kimi çıxış edən, müstəqil xarici siyasət həyata keçirən Azərbaycan beynəlxalq müstəvidə səmərəli əməkdaşlıq əlaqələrinə malikdir. Bu kontekstdə ölkəmizin beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlığı xüsusilə qeyd edilməlidir. Daha da dəqiqləşdirsək, həyata keçirdiyi balanslaşdırılmış və çoxvektorlu xarici siyasət kursu ilə regional və global təhlükəsizliyə mühüm töhfələr verən, dünya siyasətində etibarlı tərəfdaş kimi tanınan Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlarda da uğurla təmsil olunur. Həmçinin, onu da qeyd etmək lazımdır ki, BMT, Avropa İttifaqı, NATO, İƏT və digər dünya siyasətində söz sahibi olan bu kimi təşkilatlar Azərbaycanla əməkdaşlığı strateji prioritet kimi müəyyənləşdiriblər. Ölkəmiz isə bir sıra beynəlxalq qurumlarda, sadəcə, üzv dövlət kimi təmsil olunmur, eyni zamanda, bir çox qərarların qəbul və icra olunmasında mühüm rol oynayır. Bu kontekstdə Azərbaycanın BMT Təhlükəsizlik Şurasına (TŞ) qeyri-daimi üzv seçilməsini və iki il ərzində uğurlu fəaliyyətini qeyd etmək lazımdır. Şübhəsiz, 2011-ci il oktyabr ayının 24-də BMT Baş Məclisinin plenar iclasında gizli səsvermənin nəticələrinə əsasən, Azərbaycanın 2012-2013-cü illərdə Şərqi Avropa bölgəsini Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasında təmsil edəcək qeyri-daimi üzv seçilməsi və quruma 2012-ci ilin may və 2013-cü ilin oktyabr aylarında Sədrlik etməsi Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən xarici siyasət kursunun məntiqi nəticəsi idi.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan BMT TŞ-yə sədrlik müddətini uğurla həyata keçirdi. Bu dövrdə BMT TŞ-də dünyanı narahat edən bir sıra mühüm məsələlər - beynəlxalq terrorçuluqla mübarizə, Suriyadakı vəziyyət və s. aktiv müzakirə olundu. 2012-ci il may ayının əvvəllərində Prezident İlham Əliyevin Sədrliyi ilə keçirilən iclasda müzakirə olunan “Terror aktlarının beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyə yaratdığı təhdidlər” mövzusu məhz Azərbaycanın təşəbbüsü ilə gündəliyə daxil edilmişdi. İclasda çıxış edən dövlət başçısı qlobal miqyasda əməkdaşlıq və birgə səy tələb edən terrorçuluqla mübarizənin önəmini qeyd edərək Cənubi Qafqaz regionunda bu problemin başlıca mənbəyi olan Ermənistanın dövlət siyasətinin mahiyyətini də ifşa etmişdi. Beləliklə də, Azərbaycan Prezidenti Ermənistan hakimiyyətinin işğalçı və terrorçu siyasətini ən yüksək kürsüdən aparıcı dünya dövlətlərinin liderlərinin diqqətinə çatdırmışdı.

O da qeyd edilməlidir ki, Azərbaycanın BMT TŞ-nin qeyri-daimi üzvü kimi sərgilədiyi fəaliyyət və atdığı addımlar 2011-ci ilin oktyabrında ölkəmizin quruma üzvlüyünə səs verən 155 ölkənin etimadının doğruldulması deməkdir. Azərbaycan TŞ-dəki fəaliyyəti ilə dünyanın müxtəlif regionlarındakı münafiqələrin aradan qaldırılması üçün göstərilən səylərə verdiyi önəmi nümayiş etdirdi.

Bundan əlavə, Azərbaycan nümayəndələri BMT TŞ-də keçirilən digər müzakirələrdə və səsvermədə fəal iştirak edərək dünyada sülh və təhlükəsizliyin təmin olunmasına verdiyi önəmi bir daha göstərmiş oldu.

Azərbaycanın mötəbər beynəlxalq qurumlarda uğurla təmsil olunmasının mühüm nəticələrindən biri də ölkə həqiqətlərinin, həmçinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafiqəsi ilə bağlı gerçəkliklərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasıdır. Bu işdə Avropa, İslam Coğrafiyası təşkilatlarında da səmərəli fəaliyyəti göstərildiyini qeyd etmək lazımdır. Bu barədə bir neçə faktı diqqətə çatdırmaq yerinə düşər. Bildiyimiz kimi, Azərbaycanı AŞ PA-da təmsil edən parlament nümayəndə heyətinin səyləri nəticəsində təşkilatın 2005-ci il yanvar sessiyasında qəbul etdiyi rəsmi sənəddə Ermənistan təcavüzkar dövlət kimi tanınıb, Azərbaycan torpaqlarının işğal altında saxlanılmasının yolverilməz olduğu vurğulanıb. Təşkilatın 1416 sayılı qətnaməsində Azərbaycan ərazilərinin ermənilər tərəfindən işğal olunduğu və separatçı qüvvələrin Dağlıq Qarabağ bölgəsinə nəzarət etdiyi göstərilib, münafiqə ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində əks olunmuş tələblərin yerinə yetirilməsinin və silahlı qüvvələrin işğal olunmuş ərazilərdən çıxarılmasının vacibliyi vurğulanıb. Bu tələblər AŞ PA-nın 2005-ci ildəki 1690 sayılı tövsiyəsində də öz əksini tapıb.

ATƏT-in faktaraşdırıcı missiyası nümayəndələrinin 2005-ci ilin martında Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə səfəri zamanı isə orada ermənilərin kütləvi şəkildə qanunsuz olaraq məskunlaşdırıldığı təsdiq olunub, bu fakt təşkilatın yekun hesabatında əksini tapıb. Ötən illərdə Azərbaycanın haqlı mövqeyi təkcə BMT və Avropa Şurasında deyil, Avropa İttifaqı, ATƏT, NATO, İƏT, GUAM və digər beynəlxalq təşkilatlarda da dəstəklənib. 2010-cu il noyabrın 19-20-də Lissabonda keçirilmiş NATO-nun zirvə görüşünün yekun bəyannaməsində region ölkələrinin, o cümlədən, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, müstəqilliyi və suverenliyi dəstəklənib, münafiqələrin məhz bu prinsiplər nəzərə alınmaqla həllinin vacibliyi vurğulanıb. Avropa Parlamenti tərəfindən qəbul edilmiş “Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üçün strategiya ehtiyacı” adlı qətnamədə Dağlıq Qarabağ, eləcə də onun ətrafındakı ərazilərin işğal

altında olması faktı təsdiq edilib. Qətnamədə, həmçinin, Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal edilmiş bütün ərazilərindən çıxarılması, doğma torpaqlarından didərgin düşmüş qaçqın və məcburi köçkünlərin tezliklə öz daimi yaşayış yerlərinə qayıtması hüququnun təmin edilməsi tələb olunub.

Əlbəttə, beynəlxalq qurumlarda uğurlu təmsilçilik Azərbaycanı beynəlxalq miqyasda yüksək maraq göstərilən əməkdaşlıq məkanına çevirib. Sırr deyil ki, inkişaf edən Azərbaycan siyasi, iqtisadi və mədəni cəhətdən nəinki regional, hətta global dialoq məkanıdır. Ölkədə hər il bir neçə mötəbər beynəlxalq siyasi, iqtisadi, yaxud mədəni-humanitar tədbirlər keçirilir. Müxtəlif ölkələrdən çoxlu sayda nüfuzlu dövlət və din xadimlərinin, elm adamlarının qatıldığı bu cür tədbirlər Azərbaycanın dünyada tanınması, həmçinin, müsbət imicinin formalaşdırılması baxımından çox böyük önəm kəsb edir. Azərbaycana gələn qonaqlar ölkəmizdəki tolerant mühitin, eləcə də, inkişafın, siyasi sabitliyin şahidi olurlar.

Qeyd etdiyimiz kimi, Azərbaycana beynəlxalq miqyasda çox böyük maraq var. Bu maraq həm də ölkəmizin yerləşdiyi coğrafi mövqenin əhəmiyyəti və Şərqlə Qərb sivilizasiyalarının qovuşduğu məkan olması ilə əlaqədardır. Eyni zamanda, Azərbaycanda mövcud olan sabitlik, inkişaf mühiti ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə siyasi, iqtisadi, humanitar sahələrdə dialoqun aparılmasında daha təşəbbüskar mövqedən çıxış etməsinə imkan verir.

Bunlarla yanaşı, müstəqil xarici siyasət kursu, mötəbər beynəlxalq qurumlarda uğurlu təmsilçilik Azərbaycanın regional güc mərkəzi kimi də mövqeyini gücləndirib. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi xarici siyasət regionda cərəyan edən siyasi, iqtisadi proseslərin axarına həlledici təsir göstərir. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, ölkəmiz böyük regional amilə çevrilib: “Bu gün Azərbaycan öz gücünə arxayın olan, öz gücünə arxalanan, bütün tərəfdaşlar ilə münasibətləri qarşılıqlı hörmət və ehtiram prinsipləri əsasında qurmağa çalışan, dinamik inkişaf edən gənc və eyni zamanda, təcrübəli ölkədir. Azərbaycan artıq böyük bir regional amildir. Sabitlik, təhlükəsizlik və inkişaf amilidir”.

Bütün bu faktorlar Azərbaycanın dünya siyasətində mövqeyini gücləndirməklə yanaşı, beynəlxalq nüfuzunu da artırmaqdadır. Xüsusilə də, ölkəmizin iqtisadi reytinginin artması həm də mötəbər beynəlxalq qurumlarla səmərəli əməkdaşlıq əlaqələrinin məntiqi nəticəsi kimi dəyərləndirilir. Sırr deyil ki, dünyanın aparıcı iqtisadi və maliyyə qurumları hazırda Azərbaycanın uğurlarını qeyd edir. Azərbaycan son illərdə ki, MDB dövlətləri arasında öz iqtisadi liderliyini qoruyub saxlayır. Bütün hesabatlarda ölkəmiz öncül mövqələrdə dayanır.

Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlarda uğurlu təmsilçiliyinə dair bir məqamı da diqqətə çatdırmaq məqsədmüvafiqdir. Məlum olduğu kimi, ötən il mayın 6-da Avstriyanın paytaxtı Vyana şəhərində Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinin 124-cü sessiyasında bu təşkilata sədrlik Azərbaycana keçmişdi. 14 may tarixindən başlayan sədrlik müddəti altı ay davam etdi. Bununla da, BMT Təhlükəsizlik Şurasına 2 illik üzvlükdən sonra Azərbaycan diplomatiyasının tarixinə daha bir uğurlu səhifə yazıldı. Azərbaycan 6 aylıq sədrliyi müddətində Avropa Şurasının məqsədlərinin təşviq edilməsində əhəmiyyətli səylər göstərdi. Ölkəmizin sədrlik müddətində əsas tutduğu prioritetlər bu dönmənin kifayət qədər səmərəli olmasını təmin edib. Çünki müəyyən olunmuş prioritetlər bütün dünya, o cümlədən, ölkəmiz və sözügedən təşkilat üçün kifayət qədər aktual olub. Bu kontekstdə ölkəmiz Avropa Şurasının təməl prinsipləri olan insan hüquqlarına, qanunun aliliyinə və demokratiyaya güclü dəstək verib, Avropada təhlükəsizlik və sabitlik sahəsindəki mövcud problemlərə, korrupsiya ilə mübarizədə səmərəli əməkdaşlığa, cəmiyyətlərin həssas təbəqəsi olan qaçqınların və məcburi köçkünlərin hüquqlarının müdafiəsinə ciddi diqqət yetirib, mədəniyyətlərarası dialoqa böyük əhəmiyyət verərək Avropada diskriminasiya və dözümsüzlüklə mübarizəyə yardım edib, təhsilli və kreativ gənclər nəslinin tərbiyəsinə xüsusi əhəmiyyət verib, siyasi islahatların həyata keçirilməsi hədəfini yekdilliklə və güclü şəkildə dəstəkləyib. Avropa Şurasının yaradılmasının 65-ci ildönümünün qeyd edildiyi bir vaxtda bu təşkilatın Nazirlər Komitəsinə sədrliyi üzərinə götürən Azərbaycan müəyyənləşdirdiyi hədəflərə nail olub.

Beləliklə, Azərbaycan öz milli maraqları əsasında beynəlxalq qurumlarda uğurla təmsil olunur. Bu, həm ölkəmizin beynəlxalq arenada mövqeyinin möhkəmlənməsinə əhəmiyyətli töhfələr verir, həm də dünya siyasətində müəyyənləşdirilmiş hədəflərə çatmaq üçün mühüm vasitə rolunu oynayır. Bir sözlə, Azərbaycan beynəlxalq münasibətlərdə etibarlı tərəfdaş kimi tanınır və davamlı sürətdə öz nüfuzunu artırır.

Zahid İlhamoğlu